

Цена 12 коп.

Люлю французский мальчик.

Татский яз.

Даггосиздат
Махач-Кала
1931

ЛЮЛЮ

ИЗ ФОНДА РЕДКОЙ И СТАРОЙ
КНИГ

Тэт С
№ 94

Әти сүллә һәйлһо.

Ljulju
— Kuk —
Frantsuzi

Kurasoxda ixdilothora Çarganorəgor M. Tjərjajəva.

X

Kucurməj M. Ju Xanukajov.

~~20786~~

hykumeti dofusxonej Daqısdı.
Məhəç-qala
1930 sal.

ПОЧАТЪ И ПЕЧАТЪ АДНОФЪ
МАХАЧ-КАЛА

Типо-литография ДагГИЗ'а.
Махач-Кала.
Даглит № 594. Заказ № 1096
Тираж 1500.
На татском языке.

X 1205

1954

Әгәр ми бисдогә мәрә Аәроплан.

I kor bu ә һәвәли руз мај ә
Pariç.

Ә кучә voxurdyt ә јәки сә һа-
илһо.

Һәвәли бу кук һоҗир, воzi нис
soxdәнбу.

Dyjymyn, kyk јә din dohot
bovor soxә zән, xundә xundә
komi шiroj нумazi bugәрә, әдәбу
vozi soxdә сәнqләһо дәcirә dy ә
jon јәки ә xori.

Sәjymyn, kuk fәhlә, sib xur-
dә, objәd xyşdәрә, әдәбу әz
qiroqhoj раһ сәнçәq gәşdә.

Vәdi bisdo Аәроплан.

U u Aæroplan buki, komiki politsijaj dævlætmandhoj Pariç, Hæmişə tærsundænbuho fæhlæhorə ə əz zævər, fæhlæhorə tærsundə gærək birænbuho væxd.

Hə ə u səhat sə cyklə viniləho tik gyrdə əmo ə zævər.

Aæroplan, hæmişə rac birə əri tomoşə soxdə æcum əvoz və şinovusdə səs jurə ə guş əvoz. və pæsdə jə dur gæşdəni u əz hyn-dyri, gæşdəni jə hyndyr!

Gyçlyjə səs Aæroplan pursoxd sə cyfdgushorə.

Şəş cumho dænişyrt ə cyklə myhyçlæ cilə, komiki par zærænbuho, hæci vædi birænbu muguigə əz kæræjə ə bulutho dæbæsdə əmori.

Kəj ki Aæroplan dæpiciki əz pyşoj cum' kəjki səs jurə də şinovusdə nə bisdoki, cæn səs molihiş, hæilho dy ə jəkə dænişyrt.

— Mærə,—gufdi hoşirə kuk,—voisdænbu Aæroplan bu əri cyki, tufəng şənym ə sər əni usolə kommunistho, komihoki bəbəj mæmə nis xosdə dyşmæn doşdənytho.

— Mærə,—gufdi kuk din dohot bovorsoxə zæn, voisdænbu bu

Aæroplan, əri cyki buram vynym bəbəj imurə ə ki xudo.

Pəsdə kuk fəhlə, Ljulju, cərust ə
ruj əni dy kuk.

— Ommo mərə voisdənbu bu
mərə Aəroplan əri ənu təvunə, əri
cyki əty burmunum, xudodusd-
ki həci mubu vərəfdə ə asmu hyn-
dyr, cylam tyrə voisdgə, və hic
nə voxurdəki ə xudojty... Xudo
nisd! Dirəjmi ty urə hic? Hic nə
dirəm. və hic nə dirəm. Məhlymi,
ki nisdı xudo.

— Ommo ty, həsirə kuk,—gu
ə bəbəşmu, ki u Aəroplanhorə
qyc soxdəni bəbəj imu ə zəvod.

U hisdi kommunist, və gufdiri,
əmə, ki mijov u ruz kəjki, cy
ədəsdi fəhləhorəvoz soxdə bijovho
ən dəvlətməndho nibu, ən fəhləho
mubu . Və u vaxdi nə tyş nə bə-
bəşmuş, mə və bəbəjmu və həmə
fəlhəho səhibi misoxim Aəroplan-
horə.

Əri cy təvunə Ljulju qobul nə soxd bəxşho (nəgrad).

Ə şkoləj frantsuziho, əçəki xun-
dənbuho Ljulju, həlhorə dorən-
bu bəxşho əri xubə risunkəho
(şəkylho).

Ljulju nyvysdənbu (kəşirənbu)
rəcə şəkylho və qobul soxdənbu
bəxşho.

Jəgilə ə həlho gufdirəbu:

Şəkyl kəşit jə kələ Gəmi, ə ju
vəbugu bəjdooq frantsuzi.

Ljulju şəkyl kəşi rəcə Gəmi.

Gəmi ədəbu rəfdə əz sər dər-
joh ə bəhəmə xod əvoz. Əz tov-
hoju ədəbu vədiromorə xəsdə sijə-

hə durə, ə tiçə hyndyrə vini (buzgəmi) xyşdərəvoz ədəbu burrə şarhoj dərjohə.

Ə buz Gəmi Ljulju şəkyl kəşirəbu bəjdooq frantsuzihorə əz sə çirə çirə ranginə şivho: sipi, qirmizi və kovu, Bəjdooq puf dödorə əmorəbu əz kulok və ədəbu rafdə ə gəmirəvoz pyşovo və pyşovo.

Ljulju şəkyl kəşirəngə şəkyl gəmi xyşdərə, u dur bərd jurə əz pyşoj cum xyşdə və sərə gyrd dənişi—xub vədiromorimi?

Məşovo soxd jə kəm... murṭalı bəjdooq Zirantsuziho və əçigəj ənu şəkyl kəş qirmizinə bəjdooq ə cin nə kəcykəvoz:

Kynd əmo vomuxdəgoz (uci-təl), dənişi ə qirmizinə bəjdooq, lovhoy xyşdərə tullu soxdə gyfdi ə qəhrəvoz:

— I şəkyl əri hiciş həməl nijov!.. Ty qobul ni soxi baxşho.

Ljulju qəhri bisdo. Hic gofiş çuhob nə dorə vomuxdəgorə, vəgyrd şəkylə və virixd ə xunə.

—Məgəm usol şəkyl kəşirəm?— pyrsi Ljulju əz bəbəşu, burmundə ə ju şəkyl gəmirə.

—Nəh-çuhob do bəbə.—Şəkyl ombor xubi.

—Həcu bugə əri cu vomuxdədor gufdiri əmə: şəkylty ə hiciş həməl nijov gufdirə!

—Ho, vomuxdəgor! əgər vomuxdəgor işmu kommunist mibis dogə, uş mugufdi mərə xuno: şəkyl ombor rəci gufdirə. Ommo vomuxdəgor işmu.

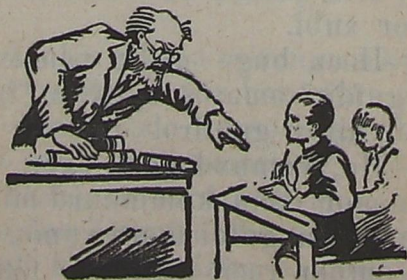
—hisdi bovorinə qul dəvlət-məndho və unə gyre u qufdiri. ki şəkyl ty kəşirəjho ə hiciş həməl nijov gufdirə...

—Ty vėrasiri, cy hėz nė ămogė urė ez řakyl ty kėřirėjho?

—Cy hėz nė ămo?

Ty, cyklė balajmė,—gufdi ė řirinirėvoz bėbė.---Ə gėmity. ė řigėj bėjdoq millėti frantsuzho řakyl kėřirė ămori qirmizina bėjdoq.

halėm fėhlėho. Hėcu bisdogė cyni? Əzu mėhlym birėni gėmi frantuziho ən hėřirho nidi, ən fėhlėhoi.

Uřirė mubu 'u vėxdı, kėjki hıkm ixdiđori ė dės fėhlėho dėbisdogė vė dėvlėtmėndho dėrbėdėqun birė ėrundė ămogė.

Hėjsėhėt hisdi jė vilėjėt ė hılom---u hisdi sojuz sovjėtho, ė komiki bėjdoq hıkumėt hisdiho qirmizi. Ə unčo hıkm, ixdiđori dėri ė dės fėhlėho vė rančbėrtho. Ommo mijov uřirė vėxd, kėjki ė frantsijėř uřirė mubuhv vėxd. U vėxdı ė hėmmė gėmihoj frantsuzihoř mėbu qirmizina bėjdoqho...

---Mė vėrasirėnym,---gufdi bėbė ėz Sjulju,---mė izmu hėmėrė vėrasiry. Vomuxdėgėrė nis vojisdė Frantsijė ė dės sovjėt ofdonu gufdirė vė nis vojisdė urė ė gėmihoj frantsuziho qirmizina bėjdoqho vėrav gufdirė.

---Ho. hėlbėtkiř. U ėxi tarafgir ən dėvlėtmėnahoi vė, mėhlym

birəni, dısmən imu birəi ju.---
 İmid soxdənym, ty imohoj qimis
 ni soxi, ki ty bəxşho qobul nə sox-
 dəj gufdirə?

---Oh nəh! nəh! Mə vojgə tyrə
 şorum, əri bəxşho qobul nə sox-
 dəi!

I bu ə 21 myn sal

Ljulju ə hərəkətirəvoz qye
 soxd şəkyl gəmi xyşdərə və vənə
 ə davor ə jon şəkyl sirot ljanin.

Əri cyklə ljujlu, kuk fəhləj
 frangi, bu u vəxdi pənc sal.

Ombor ombor şinovusdənbu
 ljulju, cylam ixdilə soxdənbuğə
 bəbəşu əz qəzijəhoj rjəvoljutsii
 biriho ə Urusijət ə 1917 sal, cy-
 lam ə unço kəşibho çəng gyrdət-
 gə ə hoşirhorəvoz və bəsxun də-
 rətgə işurə.

Həməyn şinovusdəbu ljulju,
 cylam hoşirho mylkdorho və sə-
 hib fabrikhoj ən də vilələjəthojgə
 nis hişdənbuğə diromorə ə sovjət-
 skij Urisijət təxyl,---fəhləhoj u-
 rusijət gisnə mundəbu.

Dævlætændhoj hāmāj hylom
 æri ænu kor æ jæki biræbyryt,
 æri eyki æri æ çælæ dæşondæ vilæjæt
 sovjæthoræ, æ çælæj muşi dæşanyt-
 horæ xuno---nun syz, kymyr suz.

Dyşmæho æjlonmæ gyrdæbyryt
 vilæjæt sovjætæ æz hāmæ taraf væ
 tasundæbu juræ gisnæi. Æz sofun,
 dorum, mizroħ væ mæharov æmo-
 ræbyryt æz hāmæ tarathoj hylom
 dævlætændho æ sær Urusijæt.
 Dævlætændhoræ voisdænbu sær
 nugumi gænæ hykm, ixdijoriræ
 vægry æz dæs zæhmætkeşho. Om-
 mo fæhlæho æ qævijætirævoz, æ
 mærdirævoz çæng gyrdæbyryt æ
 hāmæ frontho æ dyşmænhoşurævoz
 væ bæsxun doræbu işuræ. Çæng lov-
 tum soxdæbu xozjæjstvohoj ranç-
 bærhoræ, væ æz dovho bæqdo æ vi-
 læjæt sovjæt duraz kæşi gisnæi.

Fæhlæhoj frantsijæ kumæki sox-

dæbu æ fæhlæhoj Urisijæt. Hær ruz
 şobot, kækki qobul misoxdyt myzd
 işuræ, uho midorut jæ bæxs myzd
 işuræ æri kumæki fæhlæhoj urisi-
 jæt. Ommo æzuoş bæşqæj, Ljulju
 dirænbu. kimi væxd cylum bæbæşu
 murafdgæ æ spisokhorævoz, æri
 pul kura soxdæ æri hærmæhho æ
 Urusijæt gişnæ mundænbuho.

Ljulju-ræ zæhmæt dorænbu xi-
 jolho mæşovohoju, æri ju hæci
 æmorænbu hailhoj sovjætiræ hicis
 nisid æri xurdæ...

—Cylum mubu æ uho kumæ-
 gi soxdæ bu?—hæmişæ mæşovo
 misoxd Ljulju.

Jæ qilæ Ljulju vir bisdo æ çæ
 bugæ. Uræ ombor qæşdyt.

Værafdyt æ cordoq (æzir buin
 ohuni), fæn soxdyt hamborhoræ,
 æçæi Ljulju komiki hæz æmoræn-
 buho juræ æz hær cy giri æroplan-

ho, avtomobilho, hæræbæho oꝛc
soxda. Dæniširyt æ lulæj sæq, næ
dærimi æ unço vozi nis soxda bu
mi Ljulju æ sægævoz?

Ljulju æ jæ cigæš næ bu.

Æxiriš, Ljulju omo. U æ mu-
qoꝛætirævoz qyrðæ æz qirooꝛ pišo-
sinæj xysdæ.

Ð qæd ju ey jigæ dæri.

— Æçæ biri tytæ i væxdi Lju-
lju?—pyrsiræni dædæšu.

Ljulju lov soxdæni pišosinæj
xysdæræ, væ dædæšu diræni æju jæ
cænd monæt nyqoræi.

—Mæ kuræ soxdæm pulho æri
hailhoj SSSR. Mæ tærafðæm æ hæ-
mæ xunæho æ kueaj imu hisdiho.
Imohoj fyrsoræ voisdæ i pulhoræ
æ unço (æ Urusijæt)...

Hæci cyklæ Ljulju, kuk fæhlæj
frantsija, kumæki soxd æ hæræmæhhoj
xysdæ—hæilhoj vilæjæt sovjæt.

Cylam Ljulju myhid gyrd- gæ ruz 1 maj

Ð frantsija hamæl nis æmoræ
æri æ ærkinirævoz myhid gyrdæ ruz
1 Maj. Ð unço hælæ nisdæ hyku-
mæt sovjæti.

Ommo Ljulju væ hæræmæhhoju
—Mumus væ Minal—tæslæx sox-
dæt æri myhid gyrdæ 1 majæ Uho

ИЗДАНИЕ МОСКОВСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО
УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОГО ЦЕНТРА
АНОНИМНОГО ОБЩЕСТВА С.С.С.Р.

1205

məsləhat soxdyt əri ə şkolə nə
rafdə, tənysdənbyrytgəş, ki əri
ənu kor işurə çərmə misoxu guf-
dirə, əz şkoləş piş misoxu gufdirə
Syfdəi ruz maj səbəhnundə
Ljulju, Mumus və Minal rafdyt ə
demonstratsija (kələ gyrdləmə).

Uho tərəfdyt ə kələ xunə, ə
kominço buho miting.

Əz miting bəqdo həlləho və
diromoryt ə fəhləbərəvoz ə kucə.

Qirmizinə hələmhə lov birə-
byryt ə qəd moxluq.

—fəhləhoj həməj dynjəh jək
boşit! Ziho syfdəi ruz Maj! Nisd
gərdo dəvlətməndho! — nyvysdə
əmorəbu ə plakathə.

Ə kucə hozur birə tob dorə
poisdəbyryt politsijəj franssuzi-
ho.

hozur birə poisdəbyryt pəj-
dəjə politsijəjskiho kovrə mun-

dirho ə tən vəri, həmə, ə jə bala,
vixdə əmorə, firəhə duşho.

Ə bitəvi duvor poisdəbyryt
ə pəsoşu politsijəjskiho suvor bi-
rə ə sər vjəlosipjədho. Ədəbyryt
xori kufdə ə pojəvoz syroiə həsb-
hoj suvorlyho.

„sifothoj govi“—həcu əgol zə-
ryt politsijəjskihorə fəhləhoj fran-
tsijə. Ommo politsijəjskiho ə sər
vjəlosipjəd vəbuhorə əgol zəryt:
„govho ə sər cərxho“.

Politsijætkiho dānisirəbyryt
jə cyklə vohnələ, əri cyki lov
tum soxut gufdirə dimonstratsirə.

Fəhləho məhni xundut „Intjər-
natsionalə“. Politsijəjskiho, həj-
vurə xuno, şəndyt xyşdərə ə sər-
işu. Çuhob qəbul soxdyt ə sənq-
ho, hyzymhorəvoz. Fəhləjə zəh-
ho doşdyt xyşdərə ə zontikhorə-
voz (jəhni ə pysoşu zontikho gyr-
də təltələmiş bisdoryt) Fəhləho
xyrd misoxdyt ohunhorə əz qiroq-
həj dorho cəpər soxdə əmorəbu-
ho cəpərho. Hərki ə cy dəs işu
vərəmohorəvoz çənq gyrdyt.

Ommo jərəqlyjə politsijə qu-
votly vədiromo. Omborhorə dys-
doq soxdyt. Bərdyt ə ucəstkə və
ə unçə kufdyt ə birəhmirəvoz. Ən
bəbəj Ljuljuhorə qul jurə xyrd
soxdyt.

Ə dyjymyn ruz Ljulju, Mumus
və minal əmoryt ə şkolə.

—Əri cy işmu di nə əmorəbi-
rit?—ə qəhrəvoz pyrsi vomuxdə-
qorə zən.

Mnmus qirmizi bisdo sər xyş-
dərə—quz gyrd. Uçuhob nə və-
gordund.

Mə nə əmorəbyrymho əri ənu
kor buki, sər mə dor dorənbu,—
qufdi minal.

Ljulju tik qyrd sər xyşdərə
və kələ kələ ə həməj klass guf-
di:

Mə ə bəbəjmurəvoz ə jəki my-
hid gyrdəbyrym syfdəi ruz maja.

Bəbəj imu — fəhləji. Syfdəi
ruz maja—myhid bijo qyry həmə
fəhləho.

Sərhoj nyvysdə əmərə ixdilotho.

1. Əgər mibisdogo mərə aéroplan
V. Kutjuriyə 3
2. Əri cy təvunə Ljulju qobul nəsoxd
bəxşho M. Tjərjəyəvə' 7
3. I bu ə 21 myn sal. S. K. 13
4. Cylam Ljulju Myhid gyrdgə 1 maja
S. K. 17

